

fleste andre Lande, i hvert Fald i de fleste større, og det har man naturligvis gjort, fordi man er kommen til den Erkendelse, at man ellers ikke kunde have Bælgerne Frihed til at stemme, som de havde Lykt til. Derfor man nu kunde gaa ud fra, at de Misbrug, der i den Henseende ganske sikkert have fundet Sted baade fra den ene og den anden Side, vare at betragte som Børnesygdomme, der ville gaa over med Aarene, kunde man maasse slaa sig til Ro med det og haabe paa, at man ogsaa kunde holde det højt, som i dette Forhold maa betragtes som Idealet, og at den Tid vilde komme, da det vilde staa sin Prøve. Men, som jeg sagde før, Menneskene ere ikke saa gode, som de burde være, skønt man jo dog maa antage, at de blive bedre og bedre med Tiden. Men det er en Forbedring — synes det mig — som foregaar noget i Vølgegang. Der er Tider, hvor det gaar raft op, og andre, hvor det gaar ned i en Vølgedal, hvor man kan blive temmelig længe nede, før det gaar op igen. Jeg har nu ikke den Opfattelse, at vi staa foran et saadant Opving, at den offentlige Moral skulde blive højnet i den Grad, at der ganske kunde ses bort fra den Slags Midler som Valgtryk; tværtimod er jeg tilbøjelig til at tro, at hele Udviklingen i den nærmere Fremtid vil føre med sig, at der bliver mere Brug derfor. Jeg behøver blot at se paa den Bestræbelse, der er efter at gennemføre Organisationer i alle Forhold; jo stærkere Organisationerne blive fra de forskellige Sider, desto større Frihed bliver der for Lederne til at misbruge den Magt, som de derved komme i Besiddelse af, over for de enkelte.

Smidlertid er Forholdet vel det, at denne Sag desværre nærmest maa betragtes som en død Sag. Den er kommen frem det ene Aar efter det andet fra det andet Tings Side, men den Modstand, den har mødt fra Regeringens Side jaavel som fra dette Tings Side, tyder paa, at Spørgsmaalet ikke er sin Løsning nær. Da Sagen sidst var for her i Landstinget, blev der ganske vist udtalt megen Sympati for Tanken om hemmelig Afstemning, og Regeringens Stilling har ogsaa under Forhandlingerne i de senere Aar været den, at den principielt har sluttet sig til Tanken. Den tidligere Indenrigsminister, Sengerslev, gjorde det endogsaa

ret varmt, syntes det mig, men han stillede samtidig sine Betingelser, og jeg har opfattet den ærede nuværende Indenrigsministers Stilling efter hans Udtalelser i Folketinget som værende den samme som den tidligere Ministers. Maasse er den nuværende Indenrigsministers Stilling til Sagen en lille Smule køligere end den tidligere Indenrigsministers; men i Hovedsagen synes det mig, at Stillingen er den samme, nemlig den, at man for at kunne slutte sig til dette Forslag kræver en Del andre Forandringer i vor Valglov og det Forandringer, som vi vistnok ville have meget vanskeligt ved at blive enige om. Da Sagen sidst var til Drøftelse her i Landstinget, blev der ogsaa — som den sidste ærede Tale gjorde opmærksom paa — auctydet forskellige til Dels meget gennemgribende Forandringer i selve Valgordningen, som man samtidig hermed ønskede gennemført. Man talte ikke blot om den uheldige Valgkredsinddeling, hvad der den Gang kunde være Anledning til, men man fremsatte fra flere Sider Ønsker om at faa indført Afstemning i større Kredse for Folketingsvalgene som for Landstingsvalgene og ogsaa om at faa indført Forholdstalsvalg ved Folketingsvalgene. Det er jo en saa gennemgribende Ændring, at det fordrer en Grundlovsændring. Jeg tror dog ikke, at Regeringens Stilling har været den, at den har stillet denne Betingelse op; men derimod har Regeringen stillet en anden Fordring, som ved den nævnte Lejlighed kom stærkt frem i Landstinget, nemlig den, at man samtidig med at gennemføre den hemmelige Afstemning maatte komme bort fra den nuværende Valgdag med dens Samling af Bælgerne paa eet Sted og derimod lade Afstemningen foregaa hjemme i Kommunerne. Jeg nægter ikke, at der for mig er noget tiltalende ved at lade Bælgerne stemme hjemme i Kommunerne. Ingen kan være blind for, at det for Bælgerne vil være af ikke ringe Betydning at kunne slippe med at gaa hen et Sted i Kommunen og afgive deres Stemme, i Stedet for at de nu ere nøbte til at rejse til Valgsteder. Der kan være Tider, hvor det kan være meget besværligt. Vi, der have været Folketingsmænd i den Tid, da Oplysninger vare ret talrige og ofte kunde indtræffe om Vinteren, erindre, med hvilken